

-g - m

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy

621.32

Megfelelő-e a pesti árkádok világítása?

Ahány árkád, annyi megoldás — Összhang szükséges az építészek és a világítástechnikai szakértők között

"1958"

Forrás:

Műnari Élet

Személy

Helyszám

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

1958.8.7

A nagyközönség és a szakemberek körében gyakori beszédtema a főváros árkádosítása. Nem csupán arról folyik a vita, hogy az árkádsorok tetemes összegbe kerülnek, de szükséges, mert a közlekedés érdekében történik. Vannak, akik szót emelnek az ellen, hogy *miért kell Bolognát és Telc csehszlovák városkát utánoznunk*, hiszen ott a házak eredetileg *árkáddal épültek* a kereskedők megrendelésére, hogy portékáikat kirakassák és védjék. Az árkádosítás ellenzői szerint ez az utánzás *voltaképpen történelemhamisítás*. Korábbi századok stílusát utánozzuk a modern homlokzatú épületekhez. A vitába most bekapcsolódtak a világítástechnikával foglalkozó mérnökök is, akiknek néhány helyes észrevételük van az árkádok világításáról.

Bizottság a mintaszakasznál

Nemrég bizottság tekintette meg a Rákóczi úton a Klauzál utca és az Akácfa utca között elkészült „*árkád-mintaszakaszt*.” A felszerelt fénycsóvilágításról megoszlottak a vélemények, többen megápitották, hogy a fény erős, mások a teljesen süllyesztett megoldás ellen emeltek szót. Mi a véleménye a Rákóczi út mintaszakaszának világításáról, a bizottság tagjainak vitájáról a világítástechnikai

mérnököknek? Ezzel a kérdéssel fordultunk az *EM Szerelőipari Tervező Vállalatnál Bánóczy György és Gergely Pál mérnökökhöz*.

Az árkádepítés nem egyszerű feladat. Statikus, építési és világítástechnikai felkészültséget kíván. Az építés lehet jó statikus is, de nem rendelkezhet *világítástechnikai szakismerettel, kellő tapasztalattal és felkészültséggel*. A mintaszakasz világítási

berendezésének tervezésébe az építészek a világítástechnikusokat csak későn vonták be, így különösen a világítótestelhelyezéseknél a *szakembereket már kész helyzet elé állították*. Az építészeti és világítástechnikai tervezést a két szakma mérnökeinek *együttesen kellett volna elvégezniük*. Az ilyen együttműködés valószínűleg megfelelőbb megoldást hozott volna a jelenleginél.

Az új, nagy fénykibocsátású, illetve jó fényhasznosítású fényforrások felfalálása, az igények rohamos emelkedése a világítástechnikát és ezen belül a világítási berendezések tervezését *külön tudományággá növelte*. A nemrég még lenézett világítástechnikusknak ismereteit ma már az *elektrotechnikai tudáson kívül az optikától a vákuumtechnikáig és a színyegyenletekig kell kiterjesztenie*. Külö-

nösen a legutóbbi évek páratlan fejlődése nyitotta meg az utat ez igen érdekes és szép, de nehéz tudományág előtt. Ma már kutatók, tudósok, szakemberek ezrei dolgoznak világszerte a fiatal, de *máris eredményekben gazdag világítástechnikában*. Sajnos, nálunk ezen a téren a fejlődésben lemaradás van. A hiányokat most igyekszünk pótolni.

Mennyi fény kell az árkádnak?

Az árkád-világítás megoldása nem lehet kiragadott feladat. Az úttest, az árkád, a kirakat és az üzlet belső világításának *erősségét összehangoltan kell megtervezni és kivitelezni*. Nézzük a Rákóczi út világítását. A közvilágítás erőssége 10—15 lux. Az árkádok világítása 150—180 lux között van. A kirakat világítását egy rendelet 800 lux fényerőben állapítja meg.

A világítástechnika szakembereinek véleménye szerint, ezeket a számokat *nem lehet mereven kezelni*. Egyedileg kell vizsgálni az utca, az árkád, a kirakat és az üzlet belsejének világítását már a tervezésnél. Lesz olyan hely, ahol kevés, lesz olyan, ahol sok a luxban kifejezett érték. Egy példa: az alumíniumedényeket bemutató kirakatnak kevesebb megvilágítás szükséges, hiszen az *edény csillog-villog*. Több fény kell

a fekete háttérű ékszerkirakatnak vagy az ugyancsak sötét háttérű textilkirakatnak, ahol az *árakat ki kell emelni a háttérből*. A fényerősséget kirakatonkint kell változtatni az áru jellegének megfelelően és az az előírt 800 lux helyett esetleg lényegesen magasabb vagy alacsonyabb is lehet. A *Magyar Divatcsarnok kirakatainak megvilágításához* például 200—3000 luxot terveztek.

Fényes főútvonal, sötét mellékutca

Többek szerint a *helyes arány az úttest és az árkád között 1:5*, az árkád és a kirakat között 1:10, de ez változhat az üzlet jellege, az *áruk tulajdonsága és a kirakat kiképzése szerint*.

Figyelemmel kell lenni az árkádos házak mellett, a Rákóczi útra betorkolló mellékutcákra is. A mellékútvonalak és a főútvonal fényerőssége között nem szabad nagy kontrasztnak lennie. A fényes Rákóczi útról a mellékutca fordulópontjára vezetője a hirtelen fényváltásnál *szinte megvakul, a gyalogjáró pedig elbotlik a járdaszelen*.

Az árkádok lámpáinak *esztétikailag vonzónak, hatásfokban gazdaságosnak, célszerűeknek kell lenniük*. A mintaszakasz elmarad ettől a két fontos követelménytől. A

matt üvegborítás és a mennyezetre süllyesztés módja nem megfelelő. Az üveglapra por, piszkos rakódik le, a tisztítás *bonyolult*. A fénycsövek túl sok fényt bocsátanak ki, ezt némileg csökkenti a matt üveglap. *Kevesebb fénycsövet kellett volna beépíteni*.

A fényforrások elhelyezési módja ellen is kifogást emelnek a *világítástechnika szakemberei*. Azt lehet mondani, ahány ház, annyi megoldás a lámpatestek elhelyezésére. A mintaszakasznál a Rákóczi útra *merőlegesen süllyesztették a mennyezetbe*. A József körút és a Rákóczi út sarkán, a nagy gyógyszerháznál a József körúti elkészült szakasznál már *másfajta megoldást választottak*. A mennyezetben egymás mellett három lámpatest ad majd fényt és a nyílások párhuzamosan futnak az úttengellyel. Az Emke-sarok most készül, lehet, hogy ott egy harmadik megoldás szemtanúi lehetünk. Ime, ha nem kéri ki a szakértők véleményét...

-g - m